

NÁVOD K:**KÓDOVANIE ZVUKOM****KÓD PRODUKTU:200191****ÚVOD**

Prístup k písaným kódom je jedným z najdôležitejších prvkov vzdelávanie na základnej škole, pretože sú kľúčovým činiteľom budúceho akademického úspechu. Preto je potrebné už od škôlky oboznamovať deti aj s jazykom - hovoreným ale aj písaným a s existenciou rôznych kódov: piktogramy, dopravné značky, abecedy atď. Výtvarné hodiny zapájajú telo a zmysly spôsobom, ktoré sú nevyhnutné pre všetky typy učenia pre deti do 6 rokov života. Dajú sa použiť ako súčasť zábavných aktivít a socializácie, vrátane niektorých žiakov s problémami vo vzdelávaní alebo so zdravotným postihnutím.

Postupnosť a fázy učenia

Zvukové kódovanie umožňuje vytvárať širokú škálu učebných postupov zahŕňajúcich kódovanie a dekódovanie vo všetkých ich aspektoch: zodpovedajúce obrázky/symboly/ zvuky/obrázky. Rozvíja tiež povedomie o smere čítania a písanie (zľava doprava) a dôležitosť rytmu a taktu. Počnúc triedami vedenými učiteľmi, môžu uplatniť tieto zásady v rôznych situáciách, v závislosti na triednych projektoch, dostupných materiáloch, hudby, rozpoznávania umelcov.

1.krok – Rozvoj sluchového vnímania a objavovania prepojenia obrazu a zvuku**Návod: počúvanie a opisovanie**

Pred prácou so súpravou Kódovanie zvukom žiaci urobia počúvacie aktivity, počas ktorých sa učia rozpoznávať rôzne klávesy, rozprávať sa o hudbe a rozširovať si slovnú zásobu.

Lekcia: 15-20 minút

- Fáza pozornosti a koncentrácie

Naťahovanie, zívanie, robenie smiešnych výrazov, masáž, hlboké dýchanie

- Fáza počúvania a hovorenia

Deti počúvajú úryvky dvoch rôznych piesní a porovnávajú ich. Úlohou je vybaviť deti primeranej slovnej zásobe.

- Implementačná fáza

Pracujte s pesničkou, ktorú deti poznajú. Úlohou detí je znovu vytvorenie rôznych častí piesne, napríklad hlasný spev, tichý, rýchly, pomalý, vydávanie samostatných zvukov atď.

Spojenie obrazu a zvuku, princípy skorého kódovania pomocou malých bicích nástrojov

- Učiteľ ukáže deťom vybrané malé bicie nástroje ako sú perkusie, tamburíny, maracasy, bonga, malé taniere, guiro a pod.
- Manipulácia s bicími nástrojmi umožní deťom zlepšenie hudobných gest a osvojenie si slovnej zásoby, čo sa im bude hodiť neskôr. Podľa toho, či sa trafíme, bucháme alebo potrasíme nástrojom, zvuk je úplne rôzny a rozdiel je počuteľný aj pre začiatočníkov.

Návrhy na organizáciu tried

- Skupina do 15 detí
- Učiteľ určí priestor každého dieťaťa umiestnením nástrojov na lavičkách, stoloch, listoch papiera na podlahe alebo inak. Deti tak budú ochotnejšie ukladať nástroje späť na svoje miesto, pretože budú mať istotu, že zostanú vo svojom priestore.
- Aby ste sa vyhli chaosu a zmätku, môžete použiť pár pravidiel:
 - Nástroje by sa mali odložiť po vopred určenom signále
 - Nástroje by sa mali brať po vopred dohodnutom signále
 - Všetci prestanú hrať na vopred určený signál

Aktivity

Každá z nižšie uvedených činností by mala trvať 15-20 minút.

Takýchto aktivít by malo byť počas týždňa niekoľko.

- Fáza pozornosti a koncentrácie: porov. krok 1
- Fáza objavovania: deti používajú nástroje vlastným spôsobom
- Priradovanie obrázkov k nástrojom: učiteľ sa pýta, aby dieťa ukázalo na jeden z nástrojov na obrázkovej karte, a potom zahrá na nástroj. Cvičenie môže prebiehať aj opačne: najprv dieťa hrá na nástroj, a potom ukáže na kartu s nástrojom.
- Séria zvukov: učiteľ požiada dieťa, aby pomenovalo 2 alebo 3 nástroje na karte, potom zahrá na nich v správnom poradí. Potom môže cvičenie postupovať opačne. Najprv dieťa hrá na nástroje v správnom poradí, potom pomenuje nástroje na príslušných obrázkových kartách.

Hudobná búdka: učiteľ alebo jedno z detí hrá na nástroj, ale ostatné deti nevidia, o aký nástroj ide. Prehrávač sa môže skrývať za obrazovkou atď. úlohou detí je ukázať na obrázkovú kartu, ktorá zodpovedá nástroju, na ktorom hrá učiteľ alebo jedno z detí. Učiteľ môže požiadať deti, aby zavreli oči, aby im to uľahčilo zamerať sa na zvuk. Keď si deti vyberú kartu, môžeme im ukázať nástroj na overenie správnosti vykonanej úlohy.

- Učiteľ prehrá nahrávky z CD. Najprv zvukové nahrávky jednotlivých nástrojov (skladba 1–3), potom nahrávky dvoch nástrojov (2 zvuky - skladby 4 a 5, 3 zvuky – skladba 6) a na konci nahrávky 3 nástrojov (skladby 7–11).

Príklad Skladba 6: Počujeme tamburínu, čembalo, tamburínu.

Deti usporiadajú kartičky s obrázkami:

- Zadanie symbolu: ak je poradie nasledovné zvuky sa opakujú (skladba 12), učiteľ hovorí: Nemám dostatok kariet na vytvorenie série zo všetkých zvukov. Čo mám robiť? V tomto bode môžete ukázať kartu so šípkou alebo zadajte svoj vlastný symbol jeho zapísaním na prázdnu kartu, aby ste zopakovali postupnosť.
- Zostávajúce karty: učiteľ ukáže deťom karty so zvyšnými kartami symboly/obrázky a pýta sa detí, či vedia, čo môžu znamenať. Deti by mali vedieť identifikovať symboly znamenajúce tamburínu, tieskanie a maracas.

Tak ako pri šípke označujúcej opakovanie sekvencie, tieto obrázky tiež niečo znamenajú: činnosť alebo predmet. Na takýchto obrázkoch sa nachádzajú symboly. Rozhodnite sa, čo daný symbol znamená napríklad kruh - hrať na tamburínu.

– Flexibilita alebo stabilita kódu: kruh môže tiež znamenať odražanie tenisovej loptičky, ak všetci súhlasia, striedanie významu kódu. Práve táto flexibilita vytvára symboly ktoré sú jednoduché a univerzálne. Toto je vhodné pre staršie deti, pretože v prípade mladších detí je lepšie, keď kód zostáva medzi jednou lekciami a druhou nezmenený.

Pokračovanie v počúvaní pomocou kariet symbolov (tamburína, tlieskanie a maracas) - Skladba 7-13.

– Nový kód: ak by niektoré z detí chcelo používať nástroj, ktorý nie je na karte, skupina si môže vymyslieť svoj vlastný symbol predstavujúci daný nástroj, a zapísať ho na prázdnu kartu. Skupina tak získa nový symbol a môže vytvárať nové kódy.

Krok 2 – Muzika a kódovanie telom

Zvukové kódovanie vám umožňuje viesť triedy mnohými didaktickými spôsobmi. Učítelia si budú vedieť prispôbiť a zvýšiť úroveň náročnosti a vymýšľať svoje vlastné aktivity na základe veku detí v skupine.

Pozor:

- Trvanie aktivity sa môže líšiť, pretože závisí od sústredenia a pozornom počúvaní deťmi.
- Práca s hrou by mala prebiehať pravidelne, ideálne 2-3 krát týždenne.
- aktivity zamerané na počúvanie sú zamerané na koncentráciu

Na zapamätanie si jednoduchého rytmu môžete použiť riekanku resp. mená detí. Napríklad tlieskajte rukami a potom sa dlaňami plesknite o kolená rozdelením mena Anna na slabiky. Ak chcete vytvoriť dlhší kód, môžete použiť verš piesne, ktorú deti poznajú.

• Fáza 1 – telo ako nástroj

Päť jednoduchých aktivít na vytvorenie rytmu:

- tlieskanie rukami
- udieranie do stehien
- udieranie do hrudníka
- dupanie
- lusknutie prstami

Staršie deti - možno pridať viac aktivít.

Menšie deti - nechajte ich robiť činnosti v sede, je to jednoduchšie pre udržanie rovnováhy.

Lusknutie prstami môže byť pre niektoré deti ťažké, ale učenie nových vecí vedie k vytrvalosti a dosahovaniu úspechov.

Aktivity

- Učiteľ najprv ukazuje jednotlivé aktivity na sebe, bez použitia obrázkových kariet. Deti opakujú po učiteľovi. Skladby 14-18 možno použiť na precvičenie rozpoznávania zvukov.
- Učiteľ predkladá postupne dlhšie sekvencie až do času, kým ich deti nebudú vedieť reprodukovať. Potom sa učiteľ opýta skupiny, čo sa dá urobiť pre lepšie zapamätanie si jednotlivých pohybov.

Učiteľ povzbudzuje deti, aby prichádzali s vlastnými nápadmi a spôsobmi, ako si zapamätať postupnosť. Deti budú potrebovať systém, ktorý bude prezentovať jednotlivé aktivity prostredníctvom obrázkov.

• Krok 2 – Podpora obrázkov

Začnite s kartičkami, ktoré vedú deti ľahko rozpoznať.

Aktivity

- Učiteľ ukáže deťom kartičky s obrázkami a povie ich názov.
 - Učiteľ vyzve deti, aby priradili činnosti k obrázkom a vykonali ich činnosti a naopak (ako sa to urobilo v kroku 1 s nástrojmi).
 - Usporiadajte obrázky v chronologickom poradí. Pre lepšie zapamätanie, obrázky usporiadajte v správnom poradí. Najprv sme tleskali, potom sme si tľapli rukami na kolená... Chyby treba povedať nahlas. Myslím, že tleskanie bolo predtým, ako si uderil ruky o kolená.
 - Kódovanie. Karty s fotkami sú nahradené kartami s obrázkami. Učiteľ ukazuje deťom karty s obrázkami a pýta sa aby ich priradili ku kartám s fotografiami.
 - Učiteľ požiada deti, aby urobili niekoľko aktivít (najskôr 2, potom 3 a 4 a pre staršie deti 5 a 6) a našli ilustrácie predstavujúce dané aktivity.
- Neskôr cvičenie môžete urobiť naopak. Učiteľ alebo jedno z detí ukladá obrázkové karty, ktoré má skupina reprodukovať.
- Učiteľ prehrá skladby 19-26 a požiada deti, aby kodovali sériu zvukov pomocou kartičiek a následne ich znovuvytvorenie pri čítaní sekvencií nahlas.
 - Zavedenie viacerých gest: ak zručnosti detí presahujú rozsah predtým známych gest a ak existujú nové akcie užitočné z hľadiska zvuku a motoriky, učiteľ môže deti požiadať, aby vymysleli nový symbol pre nové gesto a nakreslili ho na prázdnu kartu.

• 3. fáza – Náročnejšie varianty aktivít

Pridanie pauzy (chvíľa ticha)

Učiteľ tleska do rytmu a vytvára tak vzor. Potom tleska predchádzajúci vzor, ale pridáva pauzu medzi dvoma tleskaniami. Učiteľ sa pýta detí, aké boli rozdiely medzi týmito dvoma sekvenciami. Áno, v druhej sekvencii bolo ticho, prestávka, pauza. Ako to znázorníme na našich kartách?

Existuje niekoľko spôsobov, ako zahrnúť pauzu, napríklad:

- ponechanie prázdneho priestoru medzi kartami
- polozenie prázdnej karty na miesto pauzy

To následne vedie ku konceptu rytmu: aby sa v ňom každý pohyboval rovnakým tempom musíme merať čas a zaraďovať pauzy, t.j ticho. Na ilustráciu použite hudobnú skladbu.

Zavedenie konceptu synchronizácie

Občas, ale nie pravidelne, môžete vydať dva zvuky súčasne. Môžete uviesť príklady takýchto zvukov? Jedna osoba je schopná vydávať zvuk pomocou rúk a nôh súčasne, ale nemôže robiť dve rôzne činnosti rukami (napr. tleskať a lúskať prstami) súčasne. V tom prípade sú potrební dvaja ľudia, každý robí jednu akciu. Ako môžeme vytvoriť kód dvoch zvukov vykonávaných súčasne? Učiteľ vytvorí zoznam obsahujúci všetky detské nápady jeden po druhom. Jedným z riešení je položiť si obrázkové karty s danými zvukmi, jedna po druhej (skladba na CD 31) (pozri stranu 8 návodu). Diagram z obrázkových kariet zobrazujúci simultánne vykonávanie dvoch poznámok

(skladba 27) (pozri stranu 8 návodu). Diagram môže byť usporiadaný aj iným spôsobom (skladba 29) (pozrite si stranu 8 návodu). Kód je možné usporiadať aj pomocou kariet s nástrojmi (skladba 28) (pozri stranu 8 návodu).

Pokračovanie kódovania: predstavenie nových koncepcií

V rámci obohacovania môže učiteľ navrhnúť výzvu: rozlúštenie tajomného prvku na tabuli. Medzi kartami sú teraz symboly, čo si myslíte, že môžu znamenať? Oboznámi ich tým s pojmom interpretácia v kontexte hudobných aktivít (búchanie alebo udieranie, silné/hlasné, jemné/mäkké) a umožní tým vytvárať hudobné diagramy.

Môžete tiež povzbudiť deti, aby išli k tabuli a nakreslili svoju vlastný „tajný hudobný kód“ a požiadajte celú skupinu, aby ho predviedla.

Krok 3 - Kreativita

- **Sprievod k vokálnej alebo inštrumentálnej hudbe**

Počnúc pesničkami alebo inštrumentálnej hudby, deti budú môcť rozvíjať svoju kreativitu pomocou kariet s obrázkami na skladanie „partitúr“ – inými slovami, na vytvorenie hudobného sprievodu.

Príklad s pesničkou Pán Ján

Pán Ján, pán Ján

Ráno vstam, ráno vstaň

Všetky zvony zvonja, všetky zvony zvonja

Bim bam bom, bim bam bom

- **Úroveň 1** – 3-4 ročné deti

V skladbe sú použité dva pohyby, a všetky riadky majú rovnaký vzor. Karty so symbolmi sú umiestnené na tabuli.

– 2 tlieskanie rukou, na slabiky 1 a 3

– 2 klopania na kolená, na slabiky 5 a 7

- **Úroveň 2** – 4-5 ročné deti

V skladbe sa používajú tri akcie, a všetky riadky majú rovnaký vzor:

– 2 tlieskanie rukou, na slabiky 1 a 3

– 1 úder kolenom, na slabiku 5

– 1 úder do hrude, na slabiku 7

- **Úroveň 3** – 5-6 ročné deti

Aplikácia 5 predtým naučených pohybov.

– Počas verš 1 a 2 striedajte chodidlá a hrudník

– Ruky, prsty, kolená počas veršov 3 a 4

Dve zadania môžu vykonávať dve rôzne skupiny. Učiteľ môže tiež prísť s výzvami medzi týmito dvoma triedami: pošlite vytvorené skóre v triede formou, pre vytvorenie pre druhú triedu.

- **Bežné predmety ako nástroje**

Na rozšírenie kognitívnych schopností možno použiť prázdne karty a symboly použiť na prezentáciu iných zvukových objektov, ako sú: plastová fľaša, igelitové vrečko, paličky, zvuk

krabice (kartónová krabica naplnená napr. orechovými škrupinami atď.). Použitie týchto typov položiek si vyžaduje spresnenie a variácie akcie (udieranie, trenie, trasenie, škrabanie atď.).

Aktivity

- **Voľná hra:** Nechajte deti nájsť a preskúmať predmety vydávajúce zvuk, pričom jediným usmernením je, že by mali nájsť predmety, ktoré môžu použiť na vytváranie zvukov.
- **Zhromažďovanie a verbalizácia:** Učiteľ vysloví nahlas aktivity a požiada deti, aby znovu vytvorili tie najzaujímavejšie z nich, následne poprosí deti o kategorizáciu naučenej a používanej slovnej zásoby

- **Usporiadanie zvukov na skladanie:**

Deti môžu triediť zvuky, ktoré si vymysleli, aby ich sprevádzali k piesni alebo navodeniu zvukovej atmosféry k príbehu alebo téme, napr. les, dážď, ulice mesta atď.

- **Kódovanie vybraných sérií zvukov:** Aby to bolo pre vás jednoduchšie na zapamätanie si vynájdených zvukov pri ich používaní v ďalšej lekcií, nakreslíme im symboly a potom ich zoradíme a odfotíme...

Prepis „produkovania zvukov“ (príklad)

Výber spôsobu prezentácie objektov je uvedený nižšie a zodpovedajúce hudobné aktivity:

- Fľaše = obdĺžnik → pôsobenie: trenie
- Paličky = čiarky → pôsobenie: rýchle a jemné klepanie
- Plastové vrecká → trojuholník - akcia: trasenie

Hudobný program berie do úvahy poradie, v ktorom sú objekty zadávané: najprv fľaše, potom paličky. Fľaše prestanú hrať, keď začnú plastové vrecká. Paličky a vrecká prestávajú v ten istý moment. Vertikálne čiary znamenajú koniec. (Príklad kresby pozri strana 9 brožúry).

Zoznam audio a video nahrávok

Malé bicie nástroje	
1 nástroj	1. Tamburína s taniermi 2. Klávesy 3. Maracasy
2 nástroje	4. Maracasy/tamburína 5. Klávesy/maracasy
3 nástroje	6. Tamburína/klávesy/tamburína 7. Tamburína/klávesy/maracasy 8. Tamburína/maracasy/klávesy 9. Klávesy/maracasy/tamburína 10. Klávesy/tamburína/maracasy 11. Maracasy/klávesy/tamburína
2 slučkové nástroje	12. Tamburína/klávesy/tamburína/ticho (4-krát)
3 slučkové nástroje	13. Klávesy/maracasy/tamburína/ticho (4-krát)

Telo ako nástroj	
1 akcia	14. Tlieskanie 15. Udieranie do stehien 16. Udieranie do hrudníka 17. Dupanie 18. Lusknutie prstami
2 akcie (4 krát)	19. Tlieskanie/tlieskanie/stehná/ticho 20. Hrudník/hrudník/dupanie/ticho 21. Tlieskanie/stehná 22. Dupanie/lúskanie
3 akcie (4 krát)	23. Hrudník/lúskanie/tlieskanie/ticho 24. Dupanie/hrudník/tlieskanie/ticho 25. Stehná/dupanie/tlieskanie/ticho
4 akcie (4 krát)	26. Dupanie/stehná/tlieskanie/lúskanie
Rôzne zvuky naraz	27. Dupanie a klikanie 28. Tamburína a tieskanie 29. Tlieskanie, plieskanie do hrude a dupanie

Videá	
	30. Príklady použitia tela ako nástrojov 31. Pedagogické gestá 32. Rozhovor s učiteľom